

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Biologia populacji historycznych		
Kod przedmiotu	WB-BI-BC-08		
Wydział	Kierunek	Poziom studiów	licencjackie
Wydział Biologii i Nauk o Środowisku	biologia	Profil studiów	ogólnoakademicki
		Forma studiów	stacjonarne
		Moduł specjalnościowy	
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki biologiczne		
Obowiązuje od roku akademickiego	2024/2025		
Prowadzący przedmiot	dr Justyna Marchewka-Długońska		
Rok studiów	II/III	Semestr	4/6 (letni)
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	Do wyboru	Język wykładowy	polski
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)			
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest prezentacja podstawowych informacji związanych z metodami badań biologii historycznych populacji ludzkich, interpretacji otrzymywanych wyników oraz związku z archeologią.		
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	wykład		
Informacje szczegółowe			
Metody dydaktyczne (<i>dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się</i>)	Wykłady informacyjne z prezentacjami multimedialnym (Power Point, Prezi).		
Liczba godzin	30	Liczba ECTS	2
Wymagania wstępne	Nie dotyczy		
Opis przedmiotu (<i>zakres tematyczny na końcu pliku</i>)	W czasie wykładów studenci zostaną zaznajomieni z informacjami związanymi z periodyzacją, typami gospodarowania grup ludzkich, typami pochówków oraz terminami takimi jak dekompozycja, archeotanatologia. Prócz tego na wykładach zostaną omówione najważniejsze metody oceny płci i wieku w chwili śmierci, sposoby rekonstrukcji przyżyciowej wysokości ciała czy rejestracji zmian patologicznych. W następnej kolejności studenci zapoznają się z możliwościami interpretacji wyników oceny wymienionych wyżej parametrów w kontekście populacyjnym. Omówione		

	zostaną także możliwości zastosowania w badaniach metod analitycznych, takich jak na przykład analizy składu chemicznego.
Literatura obowiązkowa	Baker, B.J., Dupras, T.L., and Tocheri, M.W. (2005). The Osteology of Infants and Children. Texas A & M University Press. College Station (TX). Buikstra, J.E. and Beck, L.A. (eds.) (2006). Bioarchaeology: The Contextual Analysis of Human Remains. Academic Press, Amsterdam. Buikstra, J.E. and Ubelaker, D.H. (eds.) (1994). Standards for Data Collection from Human Skeletal Remains. Arkansas Archaeological Survey, Fayetteville (AR).
Literatura uzupełniająca	Cox, M. and May, S. (eds.) (2000). Human Osteology in Archaeology and Forensic Science. Greenwich Medical Media, London. Hillson, S. (1986). Teeth. Cambridge University Press, Cambridge (UK). Hillson, S. (1996). Dental Anthropology. Cambridge University Press, Cambridge (UK). Krogman, W.M. and Iscan, M.Y. (1986). The Human Skeleton in Forensic Medicine. Charles C. Thomas Publishers, Springfield (IL). Larsen, C.S. (1997). Bioarchaeology. Interpreting Behaviour from the Human Skeleton. Cambridge University Press, Cambridge. Gowland, R. and Knusel, C.J. (eds.) 2006. Social Archaeology of Funerary Remains. Oxbow Books, Oxford. Mays, S. (1998). The Archaeology of Human Bones. Routledge, London. Ortner, D.J. (2003). Identification of Pathological Conditions in Human Skeletal Remains. (Second Edition). Academic Press, Amsterdam. Roberts, C.A. and Cox, M. (2003). Health and Disease in Britain: From Prehistory to the Present Day. Sutton Publishing, Stroud, Gloucestershire. Roberts, C.A. and Manchester, K.M. (2005). The Archaeology of Disease. Alan Sutton Publishing, Stroud, Gloucester (UK). Saunders, S.R., Katzenberg, M.A. (eds.) (2008). Biological Anthropology of the Human Skeleton. Wiley, New York. van Beek, G.C. (1983). Dental Morphology: An Illustrated Guide. (Second Edition). Wright, Oxford. White, T.D. and Folkens, P.A. (1999). Human Osteology. Academic Press, New York. (most recent edition)
Kryteria oceny końcowej (składowe zaliczenia wraz z wagą)	Podstawą zaliczenia jest test jednokrotnego wyboru oraz zadań do uzupełnienia. Ocena końcowa będzie wystawiana zgodnie z następującą klasyfikacją: 91-100% - 5 81-90% - 4,5 71-80 - 4

	61-70% - 3,5 51-60% - 3 < 51% – 2

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin/ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć (<i>czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...</i>)	10	
	przygotowanie do zaliczenia (<i>np. czytanie, prezentacja, projekt, ...</i>)	20	
	Łącznie:	60	60/2

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	Numer efektu	Opis przedmiotowych efektów uczenia się (<i>wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne</i>)	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się (<i>np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy i in.</i>)
W	3	absolwent zna i rozumie podstawowe informacje z zakresu anatomii i fizjologii człowieka	Egzamin pisemny
W	4	absolwent zna i rozumie terminologię wykorzystywaną w badaniach populacji historycznych i pradziejowych, zna i rozumie zasadę wykonywania podstawowych metod badawczych z tego zakresu	Egzamin pisemny

Treści programowe

Forma zajęć (stacjonarna/online): stacjonarna	Liczba godzin
BLOK TEMATYCZNY 1: Osteobiografia, typy pochówków, proces rozkładu ciała i jego związek z warunkami środowiskowymi, związek między typem pochówku a jakością osteobiografii, rekonstruowanie sposobu traktowania	4

ciała zmarłego w oparciu o informacje archeotanatologiczne. Przegląd sposobów traktowania ciała w historii na przykładzie mumifikacji intencjonalnej.	
BLOK TEMATYCZNY II: Typy gospodarki, periodyzacja historii ziem Polski, I przejście epidemiczne i jego konsekwencje biologiczne.	6
BLOK TEMATYCZNY III: Rekonstrukcja profilu biologicznego zmarłego (przegląd metod oceny płci, szacowania wieku w chwili śmierci, rekonstrukcji wysokości ciała, pojęcie dymorfizmu płciowego). Zmienność indywidualna (morfometryczna i morfologiczna)	6
BLOK TEMATYCZNY IV: Mierniki stanu zdrowia w populacjach historycznych (paleopatologie, markery stresu szkieletowego) i możliwości interpretacji obserwacji w kontekście populacyjnym. Interpretacja zmian patologicznych w kontekście bioarcheologii opieki.	4
BLOK TEMATYCZNY V: Tablice wymieralności i ich parametry, interpretacja wyników i związek wartości otrzymanych parametrów z jakością życia populacji.	6
BLOK TEMATYCZNY VI: Analizy laboratoryjne w badaniach osteologicznych, analiza stabilnych izotopów C i N, analiza izotopu Sr, analizy składu chemicznego, analizy a DNA (analizy pokrewieństwa i analizy paleopatologiczne)	4
Łącznie godzin:	30

*** lista rodzajów zajęć**

- ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- wykład kierunkowy
- wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)

Prawa autorskie do sylabusu przysługują UKSW. Sylabus może być wykorzystany jedynie do celów związanych z kształceniem na studiach odbywających się w UKSW, korzystanie z niego w innych celach wymaga zgody UKSW.